

Besmele iş için araç değil; iş besmele için araçtır!

Abdulkadir Bey: “Birinci Söz’de geçen, “Bismillah her hayrın başıdır, biz dahi başta ona başlarız,” cümlesinde ‘ona başlarız’ ifadesiyle vurgulanmak istenen nedir? Üstad Hazretleri neden ‘onunla başlarız’ değil de, ‘ona başlarız’ diyor?”

Öncelik İşin mi, Bismelenin mi?

Bilindiği gibi, Bismillahirrahmanirrahim cümlesi bir rahmet cümlesidir. Allah’ı üç ismiyle anmaktır. Allah’ın rahmeti, kudretini, inayetini, şefkatini üzerimize ve işimize çeker. Her işten önce bir amaçtır ve başlı başına bir ibadettir.

Öyleyse, önce işe mi, önce besmeleye mi başlamalı denirse: Cevap: Besmelesiz başlanan iş epter, sonuçsuz, noksan, bereketsiz, rahmetten kopuk olduğuna göre, asıl vurgu işe değil, besmeleye olmalı. ‘İşe besmele ile başlamalı’ dersek, işi öncelemiş, besmeleyi iş için araç kılmış oluruz. Bu tehlikelidir.

‘Önce besmeleye, sonra işe başlamalı’ dersek, her ikisine de önem sırasına göre vurgu yapmış, besmeleyi amaç, işi araç yapmış oluruz.

Bu sebeple Bediüzzaman başta besmeleyi amaca koyarak “başta ona başlarız”¹ diyor.

Nitekim Resûlullah Efendimiz (asm) buyurdular ki: “Kim bir yerde oturur ve orada Allah’ın adını anmaz (Bismillahirrahmanirrahim demez) ve hiç anmadan kalkar ise Allah’tan ona bir noksanlık vardır. Kim bir yerde yatar, orada Allah’ın adını anmazsa, ona Allah’tan bir noksanlık vardır. Kim bir müddet yürür ve bu esnada Allah’ın adını anmazsa, Allah’tan ona bir noksanlık vardır.”²

Besmelede Uluhiyet, Rahmaniyet ve Rahimiyet Sırları

Besmelenin rahmet noktasında parlak bir nurunu altı sır içinde izah eden Bediüzzaman, bismelenin neden amaca konması gerektiğini orada açıklar:

Sırlardan birincisinde, kâinat simasından, yeryüzü simasına, yeryüzü simasından da insan simasına bir nuranî satır gibi uzanan üç Rubûbiyet disiplininden bahsediyor.

Bunlar:

- 1- Ulûhiyet,
- 2- Rahmâniyet,
- 3- Rahîmiyet

Kâinatın her yanında, bütün varlıkların birbirleriyle yardımlaşmaları, dayanışmaları, birbirine saygı, sevgi ve ilgi duymaları Ulûhiyet mührünün tezahüründen başka bir şey değildir. “Bismillahirrahmânirrahim”de bulunan Allah lâfzı, böyle yüksek tezahürlerle bize kendisini gösteren Ulûhiyet vasfına bakmaktadır.

Yeryüzündeki bitkilerin ve hayvanların idaresi, terbiyesi ve işlerinin düzenlenmesinde görülen birbirine benzemeklik, uygunluk, düzgünlük, incelik, lütuf ve merhamet ise bize Rahmâniyet imzasını göstermektedir. Besmeledeki “Rahman” ismi de, Rahmâniyet sıfatına delâlet etmektedir.

İnsanın manevî mahiyetinde ve simasında bulunan nezaket duyarlılıkları, şefkat incelikleri ve merhamet pırıltıları ise bize Rahîmiyet niteliğini bildirmektedir.

Besmeledeki üçüncü isim olan “Rahîm” ismi ise Rahîmiyet sıfatına işaret etmektedir.

Besmele Bir Mi’raçtır

“Bismillâhirrahmânirrahîm” kelimesi, Ehadiyet mührünün üç mühim kaynağını gösteriyor: Allah, Rahman ve Rahîm!

Yani bu üç ismin her bir şeyde kolayca görünen tecellileri ısrarla nazara verilmekte ve kalplerin Cenâb-ı Hakk’ı unutmaması sağlanmaktadır. Bu üç ismin, bir İslâm nişanı olan Besmele içerisinde hayatımıza girmiş olması ve her hayırlı işin başında dilimizden düşürmememiz bundandır.

“Besmele”, bütün kâinata hâkim olan Rahmet hakikatinin arşına yetişmek için mü’minin elinde eşsiz bir vesile, hatırı sayılır bir şefaatçi ve yüksek bir mi’raç hükmündedir.

Besmele, Rahmetten Ehadiyete Ulaştırır

Mahlûkatın her bir zerresinde, canlıların her bir hücresinde sayısız vahdet mühürleri vardır; fakat çoğu zaman insan, Allah’ın birliğine intikal edemiyor. Bundan dolayı, Vahdet arkasında Ehadiyet mührünü göstermek gerekiyor.

Ta ki, her Őeyden doğrudan doğruya Cenâb-ı Hakk'ın Zatına ulaşmak mümkün olsun. Varlıklara en Őirin nakış, en parlak nur, en sevimli cemal ve en kuvvetli hakikat olan Rahmet ve Rahîmiyet mührü bunun için konmuştur.

“Besmele”, Rahmetten Allah'ın birliğine ulaştıran bu sırrın unvanıdır.

Dipnotlar:

1- Sözlür, s. 11.

2- Ebû Dâvud, Edeb 31, (4856), 107, (5059); Tirmizî, Daavât 8, (3377); Hadisin metni Ebû Dâvud'a aittir. Sondaki ziyade İbnu Hibbân'ın Mevârid'inden alınmadır (2319).